

Lectoren starten zes living labs

Ambitie kan het eind 2017 opgerichte Lectorenplatform Delta- en Watertechnologie niet worden ontzegd. Het platform wil in zes living labs oplossingen voor complexe gebiedsgebonden problemen bedenken. De nadruk ligt op circulaire innovaties.

TEKST HANS KLIP
BEELD EDWIN PAREE

Het stedelijk gebied, het rivierenlandschap, de zuidwestelijke delta en de gebieden rondom het IJsselmeer. Dat zijn voorbeelden van karakteristieke landschapstypen in de Nederlandse delta waarvoor het Lectorenplatform Delta- en Watertechnologie living labs wil starten. In totaal worden er zes (zie kader) aangekondigd in de strategische onderzoeksagenda, die het platform op 24 september tijdens de European Water Tech Week aan de buitenwereld presenteert. “Zie het als een complete puzzel”, lichten Niels Groot en Toine Smits van het platform toe. “Wij zijn op basis van de meest voorkomende landschapstypen in ons land uitgekomen op het aantal van zes living labs.” In zo’n lab werkt een multidisciplinair team aan oplossingen voor complexe gebiedsge-

bonden vraagstukken. “Iedere deelnemer draagt vanuit zijn eigen expertise een steentje bij”, zegt Groot. “Dat moet leiden tot innovaties die in onze delta kunnen worden toegepast en tevens interessant zijn voor export. Het gaat niet alleen om technologische innovaties. We zetten ook in op maatschappelijke, bestuurlijke en financiële innovaties.”

Onderwijsketen

Een living lab is geen traditioneel project met een duidelijke kop en staart, stelt Smits. “We kijken samen met overheden, waterschappen, maatschappelijke organisaties en andere partijen in het gebied wat we kunnen doen om het waterbeheer en de bijbehorende businessmodellen duurzamer te maken. Dat leidt tot een concrete onder-

Studenten brengen oesters in gazen kooien aan. Na verloop van tijd groeien de oesterbanken uit tot 'natuurlijke dammen' (foto links)

'WE STREVEN ERNAAR DAT ALLE LECTOREN AANHAKEN DIE ZICH BEZIGHOUDEN MET WATERTHEMA'S'

zoeksagenda voor het gebied waardoor mensen zich aangesproken voelen." Het middelbaar en hoger onderwijs zijn ook van de partij. Smits maakt zich sterk voor het sluiten van de onderwijsketen in de living labs, met een leidende rol voor het hbo. "De prikkel voor universiteiten en mbo-instellingen om mee te doen komt van interessante projecten. Overheden en bedrijven zeggen tegen ons: als jullie deze samenwerking voor elkaar krijgen, hebben we er geld voor over."

De stip op de horizon is volgens Smits de circulaire economie. "Dat is het uitgangspunt bij alle living labs, als vertaling van het vagere begrip duurzaamheid. We willen bijvoorbeeld innovaties ontwikkelen die landbouw met nul emissie stimuleren en de waterretentie van het gebied vergroten." Daarbij krijgt de zakelijke kant volop aandacht. "Wij ontwikkelen nieuwe businessmodellen, want anders kun je het wel vergeten dat transitie van de grond komen."

Draagvlak

Het eind 2017 opgerichte Lectorenplatform Delta- en Watertechnologie zet zichzelf met de nieuwe strategische onderzoeksagenda meteen op de kaart. In het platform zitten lectoren van Hanze Hogeschool, >

Toine Smits

Niels Groot

LECTOREN

Toine Smits is voorzitter van het Lectorenplatform Delta en Watertechnologie. Hij is leading lector Delta Areas and Resources bij Van Hall Larenstein (Leeuwarden en Velp) en daarnaast hoogleraar Sustainable Water Management bij de Radboud Universiteit in Nijmegen. Platformlid **Niels Groot** is lector Water Technology bij Hogeschool Zeeland in Vlissingen. Dat combineert hij met de functie van waterspecialist bij Dow Benelux in Terneuzen.

Hogeschool Rotterdam, Hogeschool Zeeland, NHL Hogeschool, Saxion Enschede en Van Hall Larenstein. De komende maanden worden zo'n tien andere hogescholen benaderd om ook een afgevaardigde te laten deelnemen.

Het lectorenplatform krijgt twee jaar lang subsidie van het Nationaal Regieorgaan Praktijkgericht Onderzoek SIA. "Daarmee kunnen we in de periode tot eind 2019 de zaak goed neerzetten", zegt Groot. "Belangrijk is om voldoende draagvlak te creëren. We streven ernaar dat alle lectoren die zich met waterthema's bezighouden aanhaken."

Projectgenerator

De bedoeling is dat eind 2019 minstens de helft van de living labs van start zijn gegaan en de rest niet veel later volgt. In Friesland is het fundament al gelegd. In het kader van het Fjild Lab NO-Friesland hebben Hogeschool Van Hall Larenstein, Noordlike Fryske Wâlden en Ondernemersfederatie Noordoost Fryslân onlangs de Landbouwdeal getekend. Deze overeenkomst is een opmaat voor het uitvoeringsprogramma Regiodeal Noordoost Fryslân Fase 2, dat

ZES LIVING LABS

Fjild Lab NO-Friesland

Onderzocht wordt vooral hoe de landbouw in Friesland circulair gemaakt kan worden.

Living Lab Delta Oost

In het verstedelijkte rivierengebied Arnhem-Nijmegen wordt gekeken naar innovaties in het natuurbeheer, zoals voedselbossen en gezamenlijk uiterwaardenbeheer met geoinformatie.

Living Lab IJsselmeer

Het thema is waterretentie in combinatie met natuurherstel. Zo wordt geëxperimenteerd met zouttolerante gewassen en kweek van wolhandkrab.

Living Lab Urbaan

In de regio Rotterdam gaat het onder meer om stedelijke wateroplossingen, zoals klimaatbestendig stadsontwerp en stedelijke voedsellandschappen.

Living Lab ZW Delta

Het centrale thema is het creëren van veerkracht ten opzichte van klimaatverandering. Er is onder andere aandacht voor kweek van zeevis op land, productie van zouttolerante gewassen en kustverdediging met levende natuur (bijvoorbeeld oesterdammen).

Wad Lab

Het mariene watermilieu kent tal van uitdagingen. Momenteel loopt er een praktijkgericht onderzoek om wieren te gebruiken als eiwitbron voor kweekvis.

in september door verschillende partijen wordt ondertekend. Hierin wordt voor het Fjild Lab NO-Friesland ongeveer 26 miljoen euro beschikbaar gesteld. Het leeuwendeel van het bedrag komt van nationale en regionale partijen. "Een living lab is een projectgenerator met een breed draagvlak", merkt Smits op. "Dat heeft men in Friesland goed opgepakt. Ook Europese middelen zijn belangrijk. Dit jaar alleen al zijn vanuit de living lab-aanpak twee grote projecten met een miljoenensubsidie van de Europese Unie binnengehaald." •